

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди**

І. Небитова

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ
НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ «ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ»
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
першого року навчання зі спеціальності 013 – Початкова освіта**

Харків – 2024

УДК 378.013:373.3](072)

Рецензенти:

Таволжанська А.В. – заступник директора з навчально-виховної роботи комунального закладу «Харківська гімназія № 71 Харківської міської ради».

Мкртічян О.А. – завідувач кафедри початкової і професійної освіти Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди, доктор педагогічних наук, доцент.

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди протокол № 1 від 17.01.2024.

Автор: Небитова І.

Методичні рекомендації до вивчення навчального курсу «Вступ до спеціальності» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти першого року навчання зі спеціальності 013 – Початкова освіта) – Х. : ХНПУ, 2024. – 25 с.

Методичні рекомендації до вивчення навчального курсу «Вступ до спеціальності» містять: опис навчального курсу, програму навчального курсу, тематичний план лекційних і семінарських занять, рекомендації щодо підготовки до семінарських занять та виконання завдань для самостійної роботи, питання для підготовки до іспиту, тестові завдання для модульного контролю знань, список рекомендованої літератури, додатки. Методичні рекомендації призначені для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти першого року навчання зі спеціальності 013 – Початкова освіта.

Видано за рахунок укладачів

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
ОПИС НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ.....	5
МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ.....	6
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ.....	8
ТЕМАТИКА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ.....	9
РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ ТА ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ.....	11
ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ.....	13
ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ.....	15
ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ.....	16
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	21
ДОДАТКИ.....	22

ВСТУП

У сучасному суспільному житті особливо гостро постає питання підготовки сучасного покоління вчителів, здатних брати активну участь у реалізації завдань модернізації освітньої системи. Саме процеси модернізації освіти об'єктивно зумовлюють активні пошуки можливостей щодо вдосконалення вищої педагогічної освіти, адже з огляду на потреби суспільства майбутній учитель повинен володіти сукупністю компетенцій, що забезпечують його готовність до діяльності в мінливому суспільстві, гнучкість і критичність мислення, що дозволяють осмислено сприймати та оцінювати основні характеристики освітнього середовища, прогнозувати шляхи їх вирішення, створювати умови, найбільш сприятливі для адаптації та розвитку особистості учня відповідно до його потреб, інтересів та особливостей. На етапі підготовки у педагогічному ЗВО закладається фундамент компетенцій учителя, що забезпечує успішність його майбутньої професійної діяльності в умовах трансформації української освіти і створює можливість його професійної самореалізації.

Саме вчитель початкових класів відіграє провідну роль у навчанні та вихованні підростаючого покоління, у формуванні гармонійно розвиненої творчої особистості. Педагогічна діяльність учителя початкових класів спрямована на: становлення дитини як особистості, активного учасника освітнього процесу; плекання небайдужого громадянина; зміцнення інтелектуального та духовного потенціалу нації.

Навчальний курс «Вступ до спеціальності» розроблений для кращого розуміння й осмислення студентами сутності та змісту професії вчителя початкових класів, її суспільного значення. Зміст навчального курсу допоможе сформулювати загальне уявлення про структуру, характер і специфіку майбутньої педагогічної діяльності; отримати уявлення про шляхи оволодіння педагогічною майстерністю; підвищення вимог до особистості вчителя у сучасних умовах цифрового суспільства, а також сприятиме здобуттю знань, виробленню вмій і навичок для успішної самореалізації у майбутній професійній діяльності.

Програма навчального курсу передбачає теоретичне та практичне опанування студентами основ педагогічної професії, особливостей педагогічної діяльності, ознайомлює із педагогічною спадщиною видатних педагогів, які залишили для майбутніх учителів головну заповідь – любити дитину й бачити в ній особистість, серце віддавати дітям і з терпінням плекати в ній знання та благородні людські якості.

Вивчення навчального курсу, засвоєння його змісту відбуваються у два етапи: перший етап – аудиторна робота студентів під керівництвом викладача на лекціях і семінарських заняттях; другий етап – самостійна робота студента, у процесі якої простежується зв'язок педагогічної теорії та практики, розвивається й активізується творчий потенціал, формується педагогічна самосвідомість, стимулюється потреба у самоосвіті та самовдосконаленні, готовність до самореалізації у майбутній педагогічній діяльності.

ОПИС НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Мова викладання: українська			
Кількість кредитів – 1,5	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Вид навчального курсу (обов'язковий)	
	<u>Спеціальність 013 Початкова освіта</u>		
Модулів – 1	Освітня програма: Початкова освіта	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1	
Загальна кількість годин – 45		Семестр	
		1	
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи здобувача – 3	Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)	8 год	2 год
		Практичні, семінарські	
		10 год	2 год
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		27 год	41 год
		Індивідуальні завдання:	
		-	
		Форма контролю:	
		іспит	іспит
Перереквізити навчального курсу	Навчальний курс є першим у циклі психолого-педагогічних дисциплін		

МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Навчальний курс «Вступ до спеціальності» є складовою частиною навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності. Основи наукових досліджень».

Метою вивчення навчального курсу «Вступ до спеціальності» є: формування у студентів закладів вищої освіти уявлень про процеси навчання і виховання, про систему суспільного виховання в Україні, розвиток у них психолого-педагогічного мислення; формування особистісної професійної спрямованості студента.

Завдання вивчення навчального курсу:

Методичні (розвиток педагогічного мислення, здатності до аналізу педагогічних явищ; розвиток соціально-педагогічного мислення, здатності до аналізу соціально-педагогічних явищ).

1. Допомога студентам у співвіднесенні теоретичних знань з практичними вміннями ведення наукових досліджень в освітній системі).

2. Пізнавальні (вивчення теоретичних основ педагогіки; засвоєння змісту педагогічної діяльності, її суспільного значення, а також сприяння здобуттю знань, виробленню вмінь і навичок для успішної самореалізації у майбутній професійній діяльності; ознайомлення із змістом та основними формами, методами, засобами навчання і виховання у вищому педагогічному закладі освіти; дати загальне уявлення про структуру, зміст, специфіку майбутньої педагогічної професії).

3. Практичні (формування готовності до використання педагогічних умінь та навичок у своїй практичній діяльності).

У результаті вивчення навчального курсу відповідно до освітньої програми формуються **програми компетентності**:

- Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі початкової освіти з розумінням відповідальності за свої дії.

- Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

- Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

- Здатність працювати в команді, здатність до співпраці, групової та кооперативної діяльності.

- Здатність до пошуку, критичного аналізу й оброблення, систематизації й узагальнення інформації, зокрема професійно-педагогічної, з різних джерел та формулювання логічних висновків.

- Здатність діяти на основі принципів і норм етики, правил культури поведінки, на основі загальнолюдських та національних цінностей, норм суспільної моралі; дотримуватися принципів педагогічної етики, норм

академічної доброчесності, поціновування різноманіття та мультикультурності.

- Здатність до застосування сучасних засобів інформаційних і комп'ютерних технологій для розв'язання завдань у професійній діяльності педагога, зокрема в умовах дистанційного навчання.

- Здатність спілкуватися державною мовою на офіційно-діловому рівні; володіти навичками нормативного літературного мовлення (його усною та писемною формою) в різних сферах комунікації. Здатність спілкуватися іноземною мовами як усно, так і письмово. Здатність до розуміння чужих і продукування власних програм комунікативної поведінки, адекватних цілям, сферам, ситуаціям спілкування, активній взаємодії з іншими мовленнєвими суб'єктами.

- Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності.

- Здатність реалізовувати завдання, принципи та шляхи національного виховання молодого покоління у закладах загальної середньої освіти. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.

- Здатність усвідомлювати рівень власних досягнень, розуміти необхідність постійного підвищення особистісного розвитку, здійснювати самооцінку, систематично вдосконалювати свої фахові компетенції, визначати напрям особистісного розвитку.

У результаті опанування змісту навчального курсу здобувачі мають досягнути таких **програмових результатів навчання**:

- Дотримуватися своїх прав і обов'язків як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні, поважати права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

- Критично оцінювати достовірність та надійність інформаційних джерел, дотримуватися юридичних і етичних вимог щодо використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у перебігу педагогічної діяльності в початковій школі. Орієнтуватися в інформаційному просторі, отримувати інформацію та оперувати нею відповідно до власних потреб і вимог сучасного суспільства знань, використовувати відповідні інтернет-ресурси, програмне забезпечення (електронні підручники, комп'ютерні програми) для організації ефективного освітнього процесу в школі I ступеня та самоосвіти.

- Збирати, інтерпретувати та застосовувати дані у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності. Проводити наукові педагогічні дослідження, працювати з психолого-педагогічною, методичною літературою, формулювати конструктивні ідеї щодо розв'язання проблеми дослідження, а також описувати, аналізувати та критично оцінювати одержані експериментальні дані.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Змістовий модуль 1.1. Концепція Нової української школи (НУШ)

Тема 1.1.1. Основні положення Концепції Нової української школи (НУШ). Мета і головні компоненти НУШ. Формула Нової школи. Структура Нової української школи. Компетентнісний підхід і ключові компетентності НУШ. Сутнісні ознаки компетентності.

Тема 1.1.2. Педагогіка партнерства та особливості проведення ранкових зустрічей. Педагогіка партнерства. Основні ідеї та принципи партнерства. Елементи взаємодії між учителем та батьками в рамках педагогіки партнерства. Форми налагодження партнерських взаємин учителя з батьками. Заповіді партнерства. Ранкова зустріч. Цілі та задачі ранкової зустрічі. Значення ранкових зустрічей. Створення спільноти. Розвиток навичок спілкування та соціальних навичок. Створення позитивного настрою. Основні компоненти ранкової зустрічі. Планування ранкової зустрічі.

Змістовий модуль 1.2. Особливості професійної діяльності сучасного вчителя початкових класів

Тема 1.2.1. Загальна характеристика педагогічної діяльності вчителя. Суспільна значущість професії вчителя, його функції. Вимоги до вчителя. Професійно-важливі якості особистості вчителя. Сутність поняття «педагогічна діяльність». Структура педагогічної діяльності. Мета педагогічної діяльності та її цілі. Суб'єкт та об'єкт педагогічної діяльності. Особливості педагогічної діяльності, її основні види та функції.

Тема 1.2.2. Педагогічна техніка вчителя. Поняття «педагогічна техніка» в історичному розвитку. Сутність понять «техніка», «педагогічна техніка», «психологічна техніка». Складники педагогічної техніки. Внутрішня техніка педагога. Способи керування психічним станом через вплив на емоційну, інтелектуальну та вольову сферу. Зовнішня техніка педагога, її елементи. Невербальна комунікація, характеристика її складників.

ТЕМАТИКА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	с	л.р.	с.р.		л	п	с	л.р.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Вступ до спеціальності												
Змістовий модуль 1. Концепція Нової української школи (НУШ)												
Тема 1.1.1. Основні положення Концепції Нової української школи (НУШ).	10	2	–	2	–	6	11	0,5	–	0,5	–	10
Тема 1.1.2. Педагогіка партнерства та особливості проведення ранкових зустрічей.	15	2	–	4	–	9	11	0,5	–	0,5	–	10
Разом за змістовим модулем 1	25	4		6	–	15	22	1	–	1	–	20
Змістовий модуль 2. Особливості професійної діяльності сучасного вчителя початкових класів												
Тема 1.2.1. Загальна характеристика педагогічної діяльності вчителя.	10	2	–	2	–	6	11	0,5	–	0,5	–	10
Тема 1.2.2. Педагогічна техніка вчителя.	10	2	–	2	–	6	12	0,5	–	0,5	–	11
Разом за змістовим модулем 2	20	4	–	4	–	12	23	1	–	1	–	21
Всього	45	16	–	10		27	45	2	–	2		41

Семінарське заняття № 1. Основні положення Концепції Нової української школи (НУШ)

Завдання для самопідготовки:

1. Підготовка до обговорення основних понять теми: Концепція НУШ, компетентнісний підхід, ключові компетентності.
2. Презентація основних відмінностей навчання в Новій українській школі від попереднього формату навчання у початковій школі.

Рекомендована література: 4, 8, 10.

Семінарське заняття № 2. Педагогіка партнерства

Завдання для самопідготовки:

1. Підготовка до обговорення основних понять теми: педагогіка партнерства, принципи партнерства, заповіді партнерства.
2. Презентація реалізації педагогіки партнерства у спадщині В. Сухомлинського, А. Макаренка, Ш. Амонашвілі та інших вчених.

Рекомендована література: 4, 8, 10.

Семінарське заняття № 3. Ранкова зустріч

Завдання для самопідготовки:

1. Підготовка до обговорення основних понять теми: ранкова зустріч, компоненти ранкової зустрічі, планування ранкової зустрічі.
2. Презентація авторської розробки ранкової зустрічі.

Рекомендована література: 2, 4, 8, 10.

Семінарське заняття № 4. Загальна характеристика педагогічної діяльності вчителя

Завдання для самопідготовки:

1. Підготовка до обговорення основних понять теми: педагогічна діяльність, види і функції педагогічної діяльності, вимоги до вчителя початкових класів.
2. Написання есе «Чому я вирішив стати вчителем початкових класів?».
3. Презентація власного бачення ідеального вчителя початкових класів.

Рекомендована література: 1, 5, 9.

Семінарське заняття № 5. Педагогічна техніка вчителя

Завдання для самопідготовки:

1. Підготовка до обговорення основних понять теми: педагогічна техніка вчителя, внутрішня техніка, зовнішня техніка.
2. Написання есе «Чому я обрав факультет початкового навчання Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди?».
3. Презентація себе як вчителя початкових класів.

Рекомендована література: 1, 5, 9.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ ТА ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота є важливою складовою вивчення навчального курсу «Вступ до спеціальності» та здійснюється за такими напрямками:

- 1) підготовка теоретичних питань до семінарських занять;
- 2) підготовка практичних завдань до семінарських занять (презентації, есе);
- 3) підготовка до підсумкового модульного контролю та іспиту.

Підготовка теоретичних питань до семінарських занять передбачає опрацювання питань теми, які виносяться на семінарське заняття. Питання могли розглядати як під час лекції, так і виноситися на самостійне опрацювання.

Алгоритм підготовки:

- Визначити питання для підготовки (необхідно розглянути усі питання, зазначені у плані семінарського заняття).
- Опрацювати матеріали лекційного заняття, якщо дані питання включені до лекційного курсу.
- Визначити та опрацювати розділи (розділи, теми або параграфи) навчальних посібників, у яких розкрито питання семінарського заняття.
- Скласти план відповіді на кожне питання.
- Визначити основні поняття, які потрібно засвоїти.
- Проаналізувати, як опрацьований матеріал пов'язаний з іншими питаннями теми.
- Скласти короткий конспект (схеми або таблиці) на основі прочитаного матеріалу для кращого засвоєння та запам'ятовування матеріалу.
- Визначити недостатньо зрозумілі аспекти опрацьованого матеріалу та звернутися за консультацією до викладача.

Підготовка практичних завдань до семінарських занять передбачає виконання завдань у вигляді презентацій.

Алгоритм підготовки:

- Уважно прочитати вимоги до виконання завдань у змісті методичних рекомендацій до теми.
- На основі плану визначити обсяг та зміст завдання; спосіб його виконання, необхідні методи та техніки.
- Ознайомитися з проблематикою завдання, користуючись літературою, зазначеною для підготовки до семінарського заняття. Проаналізувати можливі труднощі, спробувати усунути ризик їх виникнення самостійно, при відсутності такої можливості – звернутися до викладача.
- Виконувати завдання поетапно, дотримуючись плану. При потребі звертатися до викладача.
- Підготувати звіт за результатами проведеної роботи, орієнтуючись на вимоги прописані у завданні.

- Підготувати мультимедійну презентацію до виконаного завдання.

Підготовка есе до семінарських занять. Есе – літературний жанр прозового твору невеликого обсягу й вільної композиції.

Алгоритм написання есе:

- Аналіз теми та обдумування проблеми (ідеї, приклади).
- Написати план есе, визначити структуру та зміст. Поставити собі декілька питань стосовно тематики. Формулювання відповідей на них допоможе у написанні основної частини. Визначити стилістику, чітко окреслити проблему. Самостійно написати структуру есе, якщо воно невелике за обсягом, нескладно. Структура нагадує ланцюжок із кілець. Спочатку висувається теза, потім пишуться кілька аргументів до неї. Теза доведена, переходимо до наступного.
- Підібрати матеріал (книги, статті, інтернет-ресурси тощо). Виписати все, що здається потрібним, цікавим та стосується теми (поняття, асоціації, цитати, афоризми, протиріччя, приклади, тези, думки, аргументи).
- Написати есе. Обов'язково перевірити структуру: чи є логічний зв'язок між абзацами, чи в єдиному стилі написано роботу, чи немає зайвої інформації. Есе повинне вийти коротким і лаконічним.

Підготовка до підсумкового модульного контролю (МК) та іспиту має на меті узагальнення та систематизацію знань з окремого модуля або курсу в цілому.

Алгоритм виконання:

- Ознайомитися з переліком питань до МК або іспиту.
- Переглянути зміст кожного питання, користуючись конспектами або навчальними посібниками.
- Визначити рівень знань з кожного питання.
- Визначити питання, які потребують ретельнішої підготовки (опрацювання додаткової літератури, складання конспектів, схем, виконання окремих завдань тощо).
- Переказати теоретичні питання для самоперевірки та кращого засвоєння.

Задання для самостійної роботи

Задання для самостійної роботи передбачають підготовку рефератів та мультимедійних презентацій до них за такими темами:

1. Сучасне освітнє середовище.
2. Державний стандарт початкової загальної освіти.
3. Стили педагогічного спілкування.
4. Участь дітей в організації освітнього середовища.
5. Педагогічна ситуація та педагогічна задача.
6. Зміст освіти. Освітні галузі.

ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Методика оцінювання повинна ґрунтуватися на принципах об'єктивності, прозорості, гнучкості та високої диференціації.

Шкала оцінювання здобувачів за системою ECTS

Рейтингова Оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82 – 89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	74 – 81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69 – 73 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60 – 68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень балів знань (умінь)
FX	35 – 59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1 – 34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Форми та методи оцінювання

- опитування;
- тестування;
- реферати;
- презентації результатів виконаних завдань;
- виконання та захист самостійної роботи;
- підготовка та робота на практичних заняттях;
- оцінювання модульного контролю;
- підсумковий контроль (письмовий іспит, комп'ютерний тест).

Оцінювання навчального курсу відбувається за 50-бальною шкалою упродовж семестру (*курс є складовою навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності. Основи наукових досліджень», тому за навчальний курс «Основи наукових досліджень» студент також може отримати максимально 50 балів, у результаті – 100 балів за навчальну дисципліну*).

Підсумкова форма контролю навчального курсу – іспит. Протягом семестру здобувач за всіма видами та формами роботи може отримати 30 балів, а склавши іспит – 20 балів.

Система оцінювання навчальних досягнень здобувачів

Назва виду діяльності та контролю	Максимальна кількість балів за одиницю	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	0,5	2	1	2	1
Підготовка та робота на семінарському занятті		–	–		
Робота на практичному занятті	1	3	3	2	2
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)		–	–		
Виконання завдань для самостійної роботи	0,5	3	1,5	3	1,5
Виконання модульного контролю	10	1	10	1	10
Виконання і захист ІНДЗ		–	–		
Іспит		1	10	1	10
Максимальна кількість балів протягом семестру:		50			

ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

1. Розкрийте мету і головні компоненти НУШ.
2. Охарактеризуйте формулу та структуру Нової української школи.
3. Розкрийте сутність компетентнісного підходу.
4. Розкрийте сутнісні ознаки компетентності та охарактеризуйте ключові компетентності НУШ.
5. Розкрийте сутність поняття «педагогіка партнерства», охарактеризуйте основні ідеї та принципи партнерства.
6. Охарактеризуйте елементи взаємодії між учителем та батьками в рамках педагогіки партнерства.
7. Охарактеризуйте форми налагодження партнерських взаємин учителя з батьками.
8. Розкрийте сутність поняття «ранкова зустріч», охарактеризуйте цілі та задачі ранкової зустрічі.
9. Охарактеризуйте значення ранкових зустрічей.
10. Охарактеризуйте основні компоненти ранкової зустрічі.
11. Охарактеризуйте суспільну значущість професії вчителя, його функції.
12. Охарактеризуйте вимоги до вчителя.
13. Охарактеризуйте професійно-важливі якості особистості вчителя.
14. Розкрийте сутність поняття «педагогічна діяльність».
15. Наведіть структуру педагогічної діяльності.
16. Розкрийте мету педагогічної діяльності та її цілі.
17. Суб'єкт та об'єкт педагогічної діяльності.
18. Наведіть особливості педагогічної діяльності, її основні види та функції.
19. Розкрийте сутність поняття «педагогічна техніка» в історичному розвитку.
20. Розкрийте сутність понять «техніка», «педагогічна техніка», «психологічна техніка».
21. Охарактеризуйте складники педагогічної техніки.
22. Охарактеризуйте внутрішню техніку педагога.
23. Наведіть способи керування психічним станом через вплив на емоційну, інтелектуальну та волюву сферу.
24. Охарактеризуйте зовнішню техніку педагога, її елементи.
25. Охарактеризуйте невербальну комунікацію та її складники.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Тестування до змістового модулю 1

1. Встановіть відповідність:

«Вітчизняна освіта потребує реформування» дотримуються такої думки:

1) 90.1 %	А) учителів;
2) 81.5%	Б) українців;
3) 75.6%	В) педагогів.

2. Оберіть правильну відповідь.

У найбільшому в історії світовому рейтингу загальноосвітніх шкіл Україна в 2015 році посіла:

- а) 37 місце;
- б) 38 місце;
- в) 39 місце.

3. Оберіть правильні відповіді.

У 2020 році для успішного працевлаштування будуть потрібні такі навички:

- А) педагогічна майстерність;
- Б) критичне мислення;
- В) креативність;
- Г) професійна компетентність;
- Ґ) управління людьми, навички координації та взаємодії;
- Д) емоційний інтелект;
- Е) судження і прийняття рішень;
- Є) клієнтоорієнтовність, уміння вести переговори;
- Ж) когнітивна гнучкість;
- З) професійне спілкування.

4. Оберіть правильну відповідь.

Ключові компетентності нової української школи – це:

- А) сукупність предметів відання, завдань, повноважень, прав і обов'язків державного органу або посадової особи, що визначаються законодавством;
- б) динамічна комбінація знань, умінь, цінностей та ставлень на їхній основі, які визначають здатність особи успішно вирішувати життєві проблеми, провадити професійну і подальшу навчальну діяльність;
- В) вміння використати знання, навички, досвід в конкретно даних умовах, досягнувши при цьому максимально позитивного результату.

5. Встановіть відповідність:

1) особистість	А) здатна змінювати навколишній світ, розвивати економіку за

	принципами сталого розвитку, конкурувати на ринку праці, учитися впродовж життя;
2) патріот	Б) цілісна особистість, усебічно звинена, здатна до критичного мислення;
3) інноватор	В) з активною позицією, який діє згідно з морально-етичними принципами і здатний приймати відповідальні рішення, поважає гідність і права людини.

6. Оберіть правильні відповіді.

Ключові компетентності нової української школи – це:

- А) спілкування державною мовою;
- Б) спілкування іноземними мовами;
- В) навчально-пізнавальна компетентність;
- Г) математична грамотність;
- Ґ) компетентності в природничих науках і технологіях;
- Д) інформаційно-цифрова компетентність;
- Е) уміння вчитися впродовж життя;
- Є) соціальні і громадянські компетентності;
- Ж) комунікативна компетентність;
- З) підприємливість;
- И) загальнокультурна грамотність;
- І) екологічна грамотність і здорове життя;
- К) трудова компетентність.

7. Встановіть відповідність:

1) початкова школа	А) 3 роки;
2) базова середня школа (гімназія)	Б) 4 роки;
3) профільна середня школа	В) 5 років.

8. Оберіть правильну відповідь.

Ранкова зустріч – це:

- А) це своєрідна нагода довідатися про людей, з якими є або буде організована співпраця;
- Б) зустріч на початку дня учнів класу з педагогом;
- В) випадкове або наперед домовлене побачення з ким-небудь.

9. Встановіть у правильній послідовності.

- А) групове заняття;
- Б) обмін інформацією;
- В) вітання;

Г) щоденні новини.

10. Оберіть правильні відповіді:

Ранкова зустріч передбачає:

- А) створення спільноти;
- Б) ігрову діяльність;
- В) розвиток навичок спілкування;
- Г) розвиток соціальних навичок;
- Д) вирішення завдань;
- Е) створення позитивного настрою.

Тестування до змістового модулю 2

1. Оберіть правильну відповідь.

Педагогічна діяльність – це:

А) система взаємодії суб'єкта зі світом, що постійно змінюється і процесі якої формується, втілюється в об'єкті психічний образ та реалізуються відносини суб'єкта.

Б) реалізація певних суспільних функцій.

В) діяльність учителя, змістом якої є таке керівництво діяльністю учнів у освітньому процесі, яке забезпечує розвиток головних сфер його особистості.

2. Встановіть у правильній послідовності.

Розв'язання педагогічної задачі:

Усвідомлення проблеми і формулювання задачі

Аналіз ситуації

Практична реалізація запланованого рішення

Розробка проекту рішення

Аналіз результату

3. Оберіть правильну відповідь.

Педагогічна майстерність – це:

А) комплекс властивостей особистості, що забезпечує самоорганізацію високого рівня професійної діяльності на рефлексивній основі.

Б) спрямованість на особистість іншої людини, утвердження моральних норм поведінки й стосунків.

В) знання предмета, методики його викладання, педагогіки і психології.

4. Оберіть правильні відповіді.

Діяльність педагога майстра:

1) Сприймає кожну задачу окремо, не пов'язуючи з іншими.

2) Розв'язує переважно ситуативні задачі.

3) Бачить педагогічні задачі у цілісному педагогічному процесі і обирає рішення з орієнтацією на над завдання.

4) Розв'язує переважно стратегічні задачі.

- 5) Відчуває страх, пригніченість.
- 6) У розв'язанні задач прагне виступити головною дійовою особою, переважає прямий вплив.
- 7) Звертає увагу насамперед на тих учнів, які «випадають».
- 8) Уміє викликати певні психічні стани (самовладання).
- 9) Уміє передавати ініціативу учням, створити для їхньої активної діяльності.
- 10) Спрямовує зусилля на саме явище, а не на причини.
- 11) Шукає причини поза собою (звинувачує інших, обставини).
- 12) Працює з усім колективом, але не випускає із поля зору жодного учня.
- 13) Усуває причини.
- 14) У пошуках причини аналізує власну діяльність.
- 15) Головні зусилля спрямовує на зміни в системі своєї роботи (постійний пошук самовдосконалення, самовиховання).

5. Оберіть правильні відповіді.

Діяльність педагога початківця:

- 1) Сприймає кожну задачу окремо, не пов'язуючи з іншими.
- 2) Розв'язує переважно ситуативні задачі.
- 3) Бачить педагогічні задачі у цілісному педагогічному процесі і обирає рішення з орієнтацією на над завдання.
- 4) Розв'язує переважно стратегічні задачі.
- 5) Відчуває страх, пригніченість.
- 6) У розв'язанні задач прагне виступити головною дійовою особою, переважає прямий вплив.
- 7) Звертає увагу насамперед на тих учнів, які «випадають».
- 8) Уміє викликати певні психічні стани (самовладання).
- 9) Уміє передавати ініціативу учням, створити для їхньої активної діяльності.
- 10) Спрямовує зусилля на саме явище, а не на причини.
- 11) Шукає причини поза собою (звинувачує інших, обставини).
- 12) Працює з усім колективом, але не випускає із поля зору жодного учня.
- 13) Усуває причини.
- 14) У пошуках причини аналізує власну діяльність.
- 15) Головні зусилля спрямовує на зміни в системі своєї роботи (постійний пошук самовдосконалення, самовиховання).

6. Оберіть правильну відповідь.

Самовиховання – це:

- A) процес цілеспрямованого отримання інформації про розвиток якостей своєї особистості.

Б) аналіз свого внутрішнього світу, своєї діяльності, полягає у зіставленні того, що планувалось, з тим, що зроблено, у виділенні окремих рис, якостей для докладного вивчення.

В) формування людиною своєї особистості відповідно до свідомо поставленої мети.

7. Встановіть у правильній послідовності.

Схема самовиховання:

Планування роботи над собою

Контроль

Реалізація програми

Самопізнання

8. Оберіть правильну відповідь.

Педагогічна техніка – це:

А) створення внутрішнього переживання особистості, психологічне настроювання вчителя на майбутню діяльність через вплив на розум, волю і почуття.

Б) вміння використовувати власний психофізичний апарат як інструмент виховного впливу.

В) втілення внутрішнього переживання особистості вчителя в його тілесній природі: міміці, голосі, мовленні, рухах, пластиці.

9. Оберіть правильну відповідь.

Внутрішня техніка – це:

А) створення внутрішнього переживання особистості, психологічне настроювання вчителя на майбутню діяльність через вплив на розум, волю і почуття.

Б) вміння використовувати власний психофізичний апарат як інструмент виховного впливу.

В) втілення внутрішнього переживання особистості вчителя в його тілесній природі: міміці, голосі, мовленні, рухах, пластиці.

10. Оберіть правильну відповідь.

Зовнішня техніка – це:

А) створення внутрішнього переживання особистості, психологічне настроювання вчителя на майбутню діяльність через вплив на розум, волю і почуття.

Б) вміння використовувати власний психофізичний апарат як інструмент виховного впливу.

В) втілення внутрішнього переживання особистості вчителя в його тілесній природі: міміці, голосі, мовленні, рухах, пластиці.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Басюк Н. Вступ до спеціальності: методичні рекомендації до практичних занять. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2021. 56 с.
2. Булахова Л. Особливості проведення «Ранкових зустрічей». Початкова школа. 2018. №5. С.55.
3. Закон України «Про загальну середню освіту» [Текст] : редакція від 13 жовтня 2018 р. № 2541-VIII.
4. Концепція Нової української школи. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>.
5. Костащук О. Вступ до спеціальності «Початкова освіта»: Навчально-методичний посібник. Чернівці: Чернівецький національний університет, 2019. 90с.
6. Небитова І. Актуалізація ціннісно-сміслових аспектів самоосвіти майбутніх учителів початкових класів як запорука їхнього професійного зростання. Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди «Теорія та методика навчання та виховання». Харків, 2021. Вип. 50. С. 145-155.
7. Небитова І. Самоосвіта сучасного вчителя: теоретичний аспект. Науковий журнал «Інноваційна педагогіка». Випуск 51. Том 2. ПУ «Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій», 2022. С. 103-107.
8. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / za zag. red. N. M. Bibik. Київ : Літера ЛТД, 2018. 160 с.
9. Педагогічна майстерність: Підручник / І.А. Зязюн, Л.В. Крамущенко, І.Ф. Кривонос та ін.; За ред. І.А. Зязюна. К.: Вища шк., 1997. 349 с.
10. Підготовка вчителів Нової української школи. Завуч. 2018. №5. С.4.
11. Про інформацію: Закон України. URL: [//www.liga.kiev.ua](http://www.liga.kiev.ua).
12. Про освіту: Закон України. URL: [//www.liga.kiev.ua](http://www.liga.kiev.ua).
13. Проект «Державного стандарту початкової освіти» від 21 лютого 2018 р. №87.
14. Сайт міністерства освіти і науки України. URL: www.mon.gov.ua.
15. Харківська наукова бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: www.korolenko.kharkov.com.

ДОДАТКИ

Додаток А

Ключові компетентності НУШ

СПІЛКУВАННЯ ДЕРЖАВНОЮ (З РІДНОЮ У РАЗІ ВІДМІННОСТІ) МОВАМИ											
СПІЛКУВАННЯ ІНОЗЕМНИМИ МОВАМИ											
МАТЕМАТИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ											
ОСНОВНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ПРИРОДНИЧИХ НАУКАХ І ТЕХНОЛОГІЯХ											
ІНФОРМАЦІЙНО-ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ											
УМІННЯ ВЧИТИСЯ ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ											
ІНІЦІАТИВНІСТЬ І ПІДПРИЄМЛИВІСТЬ											
СОЦІАЛЬНА ТА ГРОМАДСЬКА КОМПЕТЕНТНІСТЬ											
ОБІЗНАНІСТЬ ТА САМОВИРАЖЕННЯ У СФЕРІ КУЛЬТУРИ											
ЕКОЛОГІЧНА ГРАМОТНІСТЬ І ЗДОРОВЕ ЖИТТЯ											
	ВМІННЯ ЧИТАТИ	УМІННЯ ДОНОСИТИ ДУМКУ	КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ	ЛОГІЧНИЙ ЗАХИСТ ПОЗИЦІЇ	ІНІЦІАТИВНІСТЬ	ПРОБЛЕМИ, РИЗИКИ І РІШЕННЯ	ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ	РОБОТА В КОМАНДІ			

Основні риси педагогіки партнерства

Основні риси педагогіки партнерства:	навчання без примусу;	самовизначення;
	висування значущих цілей;	педагогіка конкретної дії;
ідея переборення пізнавальних утруднень у колективній творчій діяльності;	об'єднання кількох тем навчального матеріалу в окремі блоки;	використання опор;
методика «занурення»;	спільне планування індивідуального темпу навчання;	самоаналіз у процесі індивідуального і колективного підведення результатів діяльності учнів;
вільний вибір (використання вчителем на свій розсуд навчального часу для кращого засвоєння учнями матеріалу);	створення інтелектуального фону навчання;	методика випереджувального навчання;
реалізація диференційованого навчання;	колективна творча виховна діяльність (самоврядування);	активна участь дітей у контрольній-оцінювальній діяльності
ідея життєтворчості;	систематичне залучення батьків до спільної діяльності;	та інші

Діяльність педагога-майстра та педагога-початківця

Діяльність педагога-майстра

1. Бачить педагогічні задачі у цілісному педагогічному процесі і обирає рішення з орієнтацією на надзавдання.

2. Розв'язує переважно стратегічні задачі.

3. Уміє викликати певні психічні стани (самовладання).

4. Уміє передати ініціативу учням, створити умови для їхньої ак-

тивної діяльності.

5. Працює з усім колективом, але не випускає з поля зору жодного учня.

6. Усуває причини.

7. У пошуках причини аналізує власну діяльність.

8. Головні зусилля спрямовує на зміни в системі своєї роботи (постійний пошук самовдосконалення, самовиховання).

Діяльність педагога-початківця

Сприймає кожен задачу окремо, не пов'язуючи з іншими.

Розв'язує переважно ситуативні задачі.

Відчуває страх, пригніченість.

У розв'язанні задач прагне виступити головною дійовою особою, переважає прямий вплив. Звертає увагу насамперед на тих учнів, які "випадають".

Спрямовує зусилля на саме явище, а не на причини.

Шукає причини поза собою (звинує інших, обставини).

Навчальне видання

Небитова Ірина Андріївна

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ
НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ «ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ»
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
першого року навчання зі спеціальності 013 – Початкова освіта**

Відповідальний за випуск: О.А. Мкртічян

Комп'ютерна верстка: І.А. Небитова

Відповідальність за дотримання вимог академічної доброчесності несуть автори

Підписано до друку 17.01.2024 Ум. друк арк. 0,9